

UNIVERSITY OF ICELAND

Europe of the Victims Remembering Communism

Professor Hannes H. Gissurarson

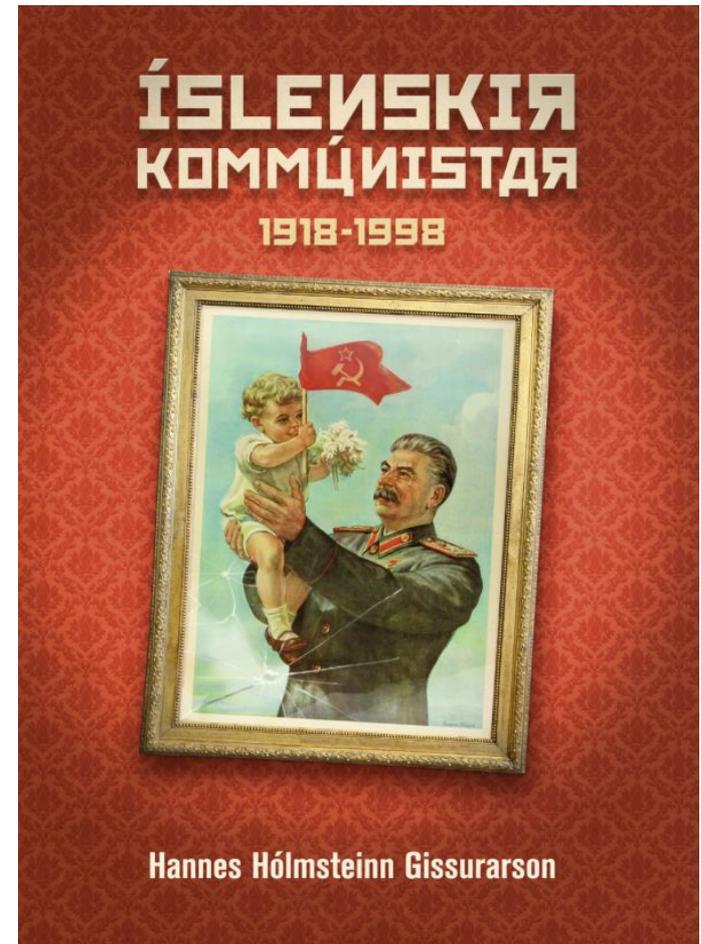
The Hague 12 November 2013

The Project

- RNH, Icelandic Research Centre for Innovation and Economic Growth
- AEER, Alliance of European Conservatives and Reformists
- “Europe of the Victims”, one of two joint RNH-AEER projects 2012–2013
- Focus on communism for two reasons: Nazism already morally condemned; strong communist movement in Iceland

Two Books

- 2009: Icelandic translation of *Black Book of Communism*, launched by Göran Lindblad
- 2011: My book on the Icelandic Communist Movement, 1918–1998
- Controversy in Iceland

2012: Jensen, Nordic Communism

Lugu fyrir drauminn

Danski sagnfræðingurinn Bent Jensen er harður andkommúnisti en efast um að rétt sé að efna til uppjörs við gamla sovétsinna. Tryggja þurfi samt að engum mikilvægum upplýsingum um kalda stríðið og samskiptin við alræðisstjórnina sé stungið undir stól.

Kristján Jónsson kjon@mbl.is

Kommúnistar í Danmörku og víðar á Norðurlöndum höfðu af ýmsum ástæðum mun meiri áhrif á stefnu þjóðar sinnar í kalda stríðinu en ætla hefði mátt af atkvæðamagninu sem þeir hrepptu að jafnaði í kosningum, segir Bent Jensen, fyrrverandi prófessor í sagnfræði við háskólann í Óðinsvéum og þekktasti sérfræðingur Dana í sögu Sovétríkjanna. Jensen var hér á landi í boði Alþjóðamálastofnunar Háskóla Íslands og Almenna bókafélagsins og slutti á mánuðae erindi í Árnæsarði og svaraði fyrir-

Rosenfeldt, Comintern Secrets

16 | FRÉTTIR
Innlent

MORGUNBLAÐIÐ FIMTUDAGUR 13. SEPTEMBER 2012

Grimmur heimur samsæra

- Stöðugt er aflað betri gagna um alþjóðlega starfsemi kommúnistaflokkanna á 20. öld
- Tortryggni í anda Stalíns réð ríkjum og eitt sinn myrtu danskir Komintern-liðar ótryggan félag

VIÐTAL

Kristján Jónsson
kjon@mbl.is

Jósef Stalín, einræðisherra í Sovétríkjunum gömlu í áratugi, lét koma á fót geysimiklu, leynilegu njósna- og áróðursneti á vegum Alþjóðasambands kommúnistaflokka, Komintern, að sögn danska sagnfræðiprófessorsins Niels Eriks Rosenfeldts. Einnig fengu allir flokkarnir skipun frá Moskvu árið 1930 um að setja upp umfangsmikið neðanjarðarkerfi sem gæti starfað áfram þótt þeir yrðu bannaðir.

„Svo öflugt var þetta neðanjarðarstjórnkerfi og njósnanet að einn af leiðtogum bandarískra kommúnista,

Öruggur Jósef Stalín var einræðisherra í nær þrjú áratugi.

HNATTVÆÐINGIN

Hattó Rauði herinn fagnar þriðja fundi Komintern í Moskvu 1921.

Kommúnismi
fvfir alla

Sorensen, Marxist Totalitarianism

18 | FRÉTTIR
Innlent

MORGUNBLAÐIÐ LAUGARDAGUR 22. SEPTEMBER 2012

Stefnt að hinu fullkomna samfélagi

● Grunnhugsunin í alræðisstefnum eins og nasisma, fasisma, kommúnisma og íslamisma sú sama segir norskur sagnfræðiprófessor ● Íran er helst hliðstæða við hið fullkomna samfélag Anders Breivik

BAKSVÍÐ

Hjörtur J. Guðmundsson
hjorturj@mbi.is

Það samfélag og stjórnfyrirkomulag sem norskri fjöldamorðinginn Anders Behring Breivik vill koma á fót, samkvæmt svokallaðri stefnuskrá sinni sem hann birti á netinu áður en hann framdi fjöldamorð sín í Osló og á Útey 22. júlí á síðasta ári, er líkast því fyrirkomulagi sem þekktist í dag í Íran. Þetta er mat

NORSKUR PRÓFESSOR

Staðsetning Breiviks erfið

Erfitt er að
staðsetja
norska
fjöldamorð-
ingjann And-

Guð. Sorensen sagði allt þetta koma vel heim og saman við hugmyndaheim Breivik, einkum eins og hann birtist í stefnuskrá hans.

Þannig teldi hann til að mynda Vestur-Evrópu dauðadæmda, einkum vegna fjölda múslima, sem hann sæi fyrir sér sem samsæri um að taka yfir Evrópu, og síðferðislegar hnignunar. Umbylta yrði samfélaginu og stofna nýtt fyrirmyndarríki sem hann hefði uppskriftina að. Til að ná þessu markmiði væri honum heimilt að beita hvaða aðferðum

Funder, Stasiland

12 | FRÉTTIR
Innlent

MORGUNBLAÐIÐ MÁNUDAGUR 24. SEPTEMBER 2012

„Mannleg reisn náði að lifa af“

● Anna Funder, höfundur bókarinnar *Stasiland*, heimsækir Ísland ● Hélt fyrirlestur um lífið í Austur-Pýskalandi ● Verðum að halda í heiðri minningu þeirra sem streittust gegn kommúnisma og nasisma

VIÐTAL

Stefán Gunnar Sveinsson
sgs@mbi.is

„Ég vildi alltaf vera rithöfundur,“ segir Anna Funder, höfundur bókarinnar *Stasiland*, sem kom út árið 2003. Bókin fjallar um líf venjulegs fólks undir eftirliti Stasi, leynipjónustu Austur-Pýskalands, og vakti hún heilmilda athygli um allan heim, en bókin kom út í íslenskri þýðingu í sumar. Funder var ein af fyrirlesurum á ráðstefnunni „Evrópa fórnarlambanna“ sem haldin var á laugardaginn. Hún mun einnig kynna seinni bók sína, *All That I Am* í fyrirlestri sem haldinn verður í hádeginu í dag í stofu 201 í Odda.

Funder er löglaug og vann um hrið fyrir ástralska ríkið. En hvers vegna ákvað hún að yfirgefa ferilinn og fjalla um Austur-Pýskaland? „Ég lærði einkum mannréttindalög og hjólarétt og vann því við að senja milliríkissamninga og ráðlegga um stjórnlög, en ég trúði því alltaf að ef ég gæti orðið rithöfundur þá myndi ég verða það.“ Funder er áströlsk, en fjölskylda hennar er upphaflega frá Danmörku. Hún segir að hún hafi erfitt frá forfedrum sínum, einkum afa sínum, hrifningu ána af orðum og rituðu máli. „Þegar ég hugsa til baka er ekki svo stórt stökk frá því að starfa við milliríkissamskipti, sem fjölluðu í grunninn um mannréttindi og til þess að skrifa *Stasiland*, því að ég var að fjalla um ríki sem lýsti sjálfu sér sem

Morgunblaðið/Árni Sæberg

Höfundur *Stasilands* Metsölhöfundurinn Anna Funder hélt fyrirlestur á ráðstefnu um fórnarlömb kommúnismans. Fjallaði hún um minningu þeirra sem hefðu lifað undir eftirliti Stasi, austurpýsku leynilöggunnar.

huga að fyrir þeim sem lifðu í þessu ríki virtist sem það myndi vara að eilífu. Þeir sem hefðu neitað að taka þátt í að ljóstra upp um nágrenna sína, þeir sem ætluðu að flýja eða vildu syngja rokk og ról, þeir gerðu það í beirri vissu að líklega myndi það

aði bókina nema 1984 og að hún hafi ekki lesið hana fyrr en eftir að *Stasiland* var fullklárað. „Ég er ánægð með að ég heid með það því að lesturinn varð ótrúlegur í kjölfarið, að sjá það hversu nærri spáðómur Orwells voru raunveruleikanum í Austur-Pýska-

landi í meira en ár. Bókin er byggð á sannri sögu fjögurra einstaklinga sem ansmæltu uppgangi nasista í Pýskalandi og neyddust því til að flýja til London þegar Adólf Hitler náði völdum árið 1933.

Anna segir að hún hafi bóist við því

Anna Funder

- » Fæddist árið 1966 í Ástralíu.
- » Hún lærði lögfræði, einkum á sviði mannréttindamála, en vildi frá unga aldri verða rithöfundur.
- » Starfaði sem lögfræðingur fyrir ástralska ríkið um skeið, en gaf það upp á báttinn til þess að skrifa bókina *Stasiland*, sem kom út árið 2003.
- » *Stasiland* hefur verið gefin út í fimmtán mismunandi löndum á um tólf tungumálum og verið tilnefnd til margvíslegra verðlauna. Bókin hlaut m.a. verðlaun Samuels Johnsons árið 2004, en það er einn mesti heiður sem fræðiriti getur hlotnast.
- » Seinni bók Funder, skáldsagan *All That I Am*, kom út í fyrra og hefur hlotið mikið lof gagnrýnenda.

sá úrskurður ólíklegur af ýmsum ástæðum og því hefði hún viljað skrifa sögu sem byggðist á gögnum málsins og sýndi aðra hlíð en þá sem dómardómstjórnin vildi sjá.

Anna telur að hægt sé að draga ýmsa lærdómna af vöðverkum tutt-

Courtois, Much to Discover

Gissurarson, Mao and Chang

Moscow 1920

Moscow 1966

Ukielski and Nutt Speaking

Photo Exhibition closed by Zver

The Baltic Countries and Iceland

Forthcoming Projects

- Put the *Black Book of Communism* online
- Put my book on Communism online
- Put out-of-print books on communism online, e.g. by Aatami Kuortti, Ivan Solonevich, Jan Valtin (Richard Krebs), Victor Kravchenko, Arthur Koestler, Margarete Buber-Neumann, Ants Oras, Andres Küng
- Future lectures by Anne Applebaum, Stephen Bag Montefiore and others

